

На основу члана 44, став 1, тачка 5. Закона о култури РС (Сл. гласник РС бр. 72/09, 13/16, 30/16 – испр, 6/2020 и 47/2021) Управни одбор Народне библиотеке Бор на предлог директора доноси

ПРОГРАМ РАДА НАРОДНЕ БИБЛИОТЕКЕ БОР ЗА 2022. ГОДИНУ

1. ПРОФИЛ

Историјат установе

Народна библиотека Бор своје почетке везује за оснивање Читаонице у Злоту, прве сеоске читаонице у Кнежевини Србији, која је основана на Савиндан 1869. Између два рата постојала је Борска народна књижница и читаоница, а за време Другог светског рата стручна радничка и позајмна библиотека, за немачке војнике и службенике. Педесетих година почиње период „насељских“ библиотека које су 1962. обједињене у Централну библиотеку.

Од 1972. библиотека се налази у наменски грађеном простору у згради Дома културе. Активна су и 4 огранака у селима Брестовац, Злот, Кривељ и Доња Бела Река. Од 1994. године НБ Бор је матична библиотека за подручје Борског округа, што је потврђено Решењем министра о одређивању библиотека које обављају матичне функције у библиотечко-информационој делатности ("Службени гласник РС" бр. 122/12). Данас НБ Бор у својој мрежи има 54 библиотеке. Решењем министра културе (Сл. гласник РС 14/13) одређена је за библиотеку која обавља послове од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе на територији града Бора и општина Неготин, Кладово и Мајданпек.

Законски оквир

Делатност и финансирање Народне библиотеке Бор дефинисана је *Законом о култури РС* (Сл. гласник РС бр. 72/09, 13/16, 30/16 – испр, 6/2020 и 47/2021), *Законом о библиотечкој-информационој делатности* (Сл. гласник РС 52/11), *Законом о старој и реткој библиотечкој грађи* и *Законом о обавезном примерку публикација* (Сл. гласник РС бр. 52 од 15. јула 2011) *Решењем* министра културе (Сл. Гласник РС 122/12 и 14/13) којим је одређена да обавља матичне функције у библиотечко-информационој делатности и послове од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе на територији Борског управног округа, *Националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности* (Сл. гласник РС бр. 39/13), *Правилник о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе* (Службени гласник 102/17 од 15.11.2017.) *Статутом* НБ Бор (бр.424/1 од 02.11.2016. (*Статут о промени Статута* 314/1 од 3.9.2019)).

Организациона структура

Рад у НББ организован је у оквиру: Матичне службе, Одељења за набавку и обраду библиотечке грађе, Информативног одељења са читаоницом дневне штампе и салом за програме, Позајмног одељења за одрасле, Одељења посебних фондова и периодике са читаоницом, Дечјег одељења, Завичајног одељења, Јавне културно-образовне и издавачке делатности, Опште службе. Посебне целине представљају и 4 огранка у селима Брестовац, Злот, Кривељ и Доња Бела Река.

Извор финансирања

Најчешћи однос извора финансирања је: Буџет града 99%; Министарство културе РС 1%. У 2022. НББ ће конкурисати за средства на разним конкурсима, те ова слика до краја године може бити и другачија.

2. ОСНОВЕ ЗА ИЗРАДУ ПРОГРАМА РАДА 2022. ГОДИНЕ

Процена резултата за 2021.

И поред пеха који је НББ имала 2020. у вези са финансирањем набавке књига, и упркос скромним средствима која су нам била на располагању у 2021. (900.000 дин), захваљујући доброј процени и планирању и успели смо да задржимо одређени континуитет у набавци и истрајемо у инсистирању на селективној набавци и формирању и одржавању фондова по највишим стандардима.

Укупан број књига у НББ крају 2021. је 132.719 (у граду и у селима). Када се узме у обзир куповина у износу од 900.000, донација Зиђина од 150.000, откуп МК у износу од 635.000 и поклони појединаца, у току 2021. приновили смо фонд НББ за 2.586 књига.

Укупан број активних корисника (библиотека у граду 1757 + огранци 167) је 1924.

Мора се имати у виду да је до почетка јуна била на снази ванредна ситуација са применом свих епидемиолошких мера, нису радиле читаонице и НББ није била у могућности да реализује програме који предвиђају окупљање публике те тако у првој половини године није реализовано готово ништа од планираних активности. То време (од 5. до 19. априла) библиотекарски су искористили за сређивање фондова и ревизију (попис) монографских публикација. НББ је друга јавна библиотека у Србији која је на нови начин (онлајн) урадила ревизију, што је дало прецизне резултате и значајно смањило време када нисмо због пописа радили са корисницима. Утврђено је стварно бројчано и физичко стање инвентарисане библиотечно-информационе грађе која је власништво библиотеке.

У другој половини године стекли су се услови да се реализују различити програми културно-просветне и јавне делатности. У „физичком окружењу“ реализовано је 6 књижевних програма, 4 трибине, 10 радионица „дигитални грађанин“ (основи програмирања и роботике), 4 радионице Негујмо српски језик, 3 изложбе. Спремили смо два броја часописа *Бележница*.

Радила само читаоница на другом спрату а и она у ограниченом обиму, с обзиром на прописане квадрате по кориснику. Управо због таквих ограничења нисмо куповали дневну штампу и недељнике због чега није ни било посета у читаоници у приземљу а поједини корисници су се само због ове услуге и уписивали у библиотеку. Директна интеракција са корисницима била је искључиво у домену позајмице књига.

Епидемиолошка ситуација и општа друштвена клима коју је изазвала пандемија оставила је ружне трагове. Зато ако као репер узимамо *здраву* 2019. број корисника у 2021. мањи је за 35%, број посета је мањи за 45% а број позајмљене грађе мањи је за 50%. Пред библиотекарима је велики задатак, да не кажем борба, да поново привуче своје суграђане под свој кров.

Сајтови библиотеке надоместили су у одређеној мери недостатак директне комуникације са корисницима, мада је култура комуникације корисника са библиотеком и даље у граду доминантно усмена и директна. Неговали су се најразличитији облици дигиталног рада – дигитални завичај бележи 69.334 посете (а у исто време физичких посета било 12.430 што је неких 50-60 дневно).

Реализовано је 6 онлајн књижевних представљања (Јутјуб бележи више од 300 прегледа). Треба рећи да је само за последњих месец дана: на платформи где је пдф *Бележнице* забележено 215 приказа и 13 читања.

Реализован је и пројекат који је подржало МКИРС и набављена је опрема којом је осовременен процес дигитализације, доступности и адекватног чувања дигитализоване грађе.

Библиотекар матичне службе је у 2021. години обавио надзор над стручним радом тринаест библиотека: 4 јавне (у Неготину, Кладову, Мајданпеку и Доњем Милановцу), 4 у средњим школама (у Неготину, Букову, Кладову), 4 у основним школама (у Неготину и Кладову) и 1 у специјалној библиотеци (у Музеју Крајине Неготин). У оквиру програма сталног стручног усавршавања кадрова у библиотечно-информационој делатности реализован је акредитован стручни семинар „Библиотечке услуге и садржаји на длану: планирање, развој и коришћење мобилних технологија и апликација“. Библиотекари НББ су радили у програмским одборима стручно научног скупа Библионет и конференције БДС-а. Сарадња са Музејем Југославије, Музејем науке и технике и Центром за примењену историју подигнута на још виши ниво. Избор грађе Завичајног одељења представљен на Бијеналу архитектуре у Венецији у оквиру поставке Осми километар

Детаљна анализа свих показатеља биће дата у Извештају о раду.

Анализа пословног окружења:

У протеклом периоду НББ имала је добру сарадњу са институцијама и организацијама како из града тако и из републике. Компанија „Зијин“ донирала је књиге у вредности од 150.000 динара. Уговором је формализована постојећа пословно-техничка сарадња са Музејем науке и технике (Београд) и Музејем историје Југославије (Београд).

Процена ресурса јавне установе:

Кадар: недовољан број радника

НББ је талац актуелних закона те за сада нема могућности да тражи и добије неопходно увећање масе за зараде како би повећала квалитет кадровске структуре. Овај проблем ће се посебно актуелизовати од 2023. када одлази један а 2024. троје запослених те би било неопходно заменити их радницима 7. степена стручности. Већ сада **неопходни су информатичар – систем инжењер, филолог, библиотекар-информатичар, мајстор** који би радио књиговезачке послове, мање столарске, водоводне и електро послове, фотокопирање, а по добијању аутомобила би био и возач. У **НББ не постоји вишак запослених**. У првој половини године била су запослена 22 радника (21 на

неодређено + 1 на одређено време) али је крајем маја један радик отишао у инвалидску пензију. У **библиотечкој делатности ради само 16** (+ директор), што је недовољно с обзиром на задатке које намећу закони те је за несметано обављање библиотечко-информационе делатности **неопходно је увећање масе за зараде**. Ступањем на снагу *Правилника о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе* (Службени гласник 102/17 од 15.11.2017.) наметнути су се приоритети за запошљавање. Члан 6 овог *Правилника* одређује ближе услове за обављање послова дигитализације библиотечко-информационе грађе и извора у погледу техничке опремљености, простора и кадрова, и у тачки 3, став 2 каже: „матичне библиотеке – најмање два запослена лица са најмање основним струковним студијама из области природно-математичких или техничко-технолошких поља“. НББ нема ни једног радника са овим образовањем. Поред ових радника за функционисање делатности неопходан је један филолог и библиотекар-информатичар (са катедре на Филолошком факултету у Београду)

Потребан је и правник јер је НББ једна од ретких матичних библиотека у Србији која га још увек нема, а одговорна је за стручни рад 54 библиотеке у 4 општине и праћење и поштовање законских одредби).

На крају 2021. године НББ има 22 радника (20 на неодређено + 2 на одређено време).

Простор је недовољан, а постојећем је неопходна санација.

Наменски грађен простор 1972. не може да задовољи потребе библиотечко-информационе делатности данас. По Стандарду, НББ би требало да располаже површином од 1.225 до 2.100 m² а има 1113 m². Недостаје још једна читаоница, простор за матичну службу, културну, јавну и издавачку делатност, гардероба, књижовезница. Овај проблем би делимично решили грађевински радови унутар библиотеке, тј. **изградња међусpratне конструкције** (постоји незасвођен простор између 1. и 2. спрата) чиме би се добило додатних 73 m². Урађена је пројектна документација и по предмеру и прерачуноу износ радова је 6.500.000 дин. Надамо се да ће ова средства првим ребалансом бити уврштена у финансијски план града.

За Седам тоалета после 50 година коришћења неопходна је замена инсталација, санитарије, плочица, врата и реконструкција једног тоалета у приземљу како би се постојећи прилагодио потребама особа са инвалидитетом. За овај посао још увек **недостаје пројектна документација** коју треба да прибави градска управа.

За санацију две спољне терасе које прокишњавају обезбеђена су средства у износу од 100.000.

Књижни фонд

Богатство и квалитет књижног фонда у директној је вези са средствима које оснивач издваја за ову намену. Треба истаћи да је НББ ранијих година била у ситуацији да ради квалитетну набавку књига. Међутим, 2020. од града нисмо добили средства за ову намену а 2021. НББ је добила скромних 900.000.

По „Стандарду за набавку библиотечке грађе у 2022. г. за општинске библиотеке“, прописаном од Народне библиотеке Србије, а у складу са Законом о библиотечкој делатности, за НББ, с обзиром на број становника у општини, нужно је обезбедити за куповину књига 3.600.000 динара а за куповину домаће периодике 260.000 динара. (200.000 за дневне новине и недељнике + 60.000 за стручну периодику).

У 2022. **за набавку књига опредељено је 1.900.000 динара**

И овом приликом истичемо да број купљених књига директно утиче на број корисника у библиотеци. Набавком књига и периодике по Стандарду не само да ће се побољшати квалитет услуга библиотеке у граду, већ ће оживети и рад библиотечких огранака (Брестовац, Злот, Кривељ, Доња Бела Река) јер је јасно колико је за живот села важна добро снабдевена читаоница.

Техничка опрема: недовољна.

Полице за књиге на позајмним одељењима су старе, а средства за рачунарску опрему су скромна тако да свака принова не успева много да унапреди делатност, већ само замењује ону превазиђену а нужну за пословање.

НББ је **неопходан аутомобил** како би на ваљан начин обављала своју делатност како у граду тако у целом Борском управном округу. НББ је задужена за обављање надзора над стручним радом 54 библиотеке у округу, и за израду регистра старе и ретке библиотечке грађе која се налази на овој територији, те је неопходно истраживати не само по јавним и школским библиотекама, већ и по манастирским и црквеним. За ове послове немогуће је користити услуге редовне аутобуске линије, а

искуство показује да управа града због својих потреба све мање може да излази у сусрет потребама библиотеке.

Све радне станице у библиотеци у граду прикључене су на локалну рачунарску мрежу библиотеке и на Интернет. Међутим, у сеоским огранцима могућност коришћења интернета не постоји.

Од техничке опреме НББ тренутно поседује: 1 сервер за дигитализовану библиотечко-информациону грађу, 27 умрежених рачунара, 6 лап-топа, 2 таблет рачунара, смарт телевизор и хедсет за виртуелну реалност, 11 ласерских штампача, 1 матрични и 2 штампача у боји и 1 фото-штампач, 1 мултифункционални уређај (скенер, штампач и копиер уједно), 6 баркод читача, 4 баркод штампача, 3 термална штампача реверса, 5 скенера, 6 екстерних хард дискова, 1 фотокопир, 3 пројектора, тв и два плејер, дигиталну камеру и 2 фотоапарата, 2 бежична микрофона, инфосталак, 15 табли од плуте ради реализације изложби, 1 модерацијску таблу, презентер, апарат за корицење и апарат за пластификацију, у сали за програме озвучење, велико платно за пројекције, 40 рамова за фотографије, велики читаонички сто и 70 столица. Цео простор библиотеке климатизује 10 уређаја.

Планирна је набавка пројектора за Дечје одељење (100.000) и рачунара за Одељење обраде (77.000) и набавка система за видео-надзор и система алармног система у износу од 357.853,00 рсд.

Недостају средства за 4 полице за књиге, радни сто и платно за пројекције за Дечје одељење; за Позајмно одељење за одрасле 3 полице за књиге; за Одељење обраде клима уређај; за Информативно одељење ласерски штампач; за 16 канцеларијских радних столица за запослене. По Стандарду од основне техничке опреме још недостаје активна и пасивна мрежна опрема, опрема за магнетну заштиту фондова, уређаји за самостално задуживање и раздуживање библиотечко-информационе грађе, и друга савремена техничка опрема.

3. ПОСЛОВНА СТРАТЕГИЈА

Ценовна стратегија:

По одлукама УО (170/6 од 9.7.2021. 170/7 од 9.7.2021) цене услуга у НББ је:

- **За одрасле:** појединачна годишња чланарина 400 дин.
полугодишња чланарина 200 дин.
дневна чланарина 100 дин.
- **Двојна чланарина** (коришћење фондова у огранку и у граду) 300 дин.
- **Породична чланарина** (сви драгли чланови породице колико год да их има): 600 дин.
- **Колективно годишње учлањење:** група од 10 по појединачној цени од 250 дин.
- **Бесплатне категорије корисника услуга** у Народној библиотеци Бор су:
 - сва деца до поласка у основну школу;
 - сви који су у систему формалног образовања (сви основци, средњошколци и студенти)
 - незапослени са евиденције Националне службе за запошљавање;
 - добровољни даваоци крви (тј. они који су дали крв у текућој и претходној години);
 - донори органа;
 - труднице и породиље;
 - учесници манифестације Златна свадба;
 - штићеници кућа „Мозаик“;
 - сарадници часописа *Бележница*,
 - школски библиотекари борских основних и средњих школа,
 - запослени у установама културе
 - и други који су помагали рад библиотеке (по писаној одлуци директора).

Позиционирање:

Народна библиотека Бор је општинска установа културе, а како је матична за Борски управни округ то је позиционира као установу од регионалног значаја. Поред тога, Решењем министра културе (Сл. гласник РС 14/13) поверени су јој послови од општег интереса у заштити старе и ретке библиотечке грађе на територији општина Бор, Неготин, Кладово и Мајданпек.

У граду, НББ је установа која својим ресурсима јесте добар партнер целој локалној заједници. То партнерство се огледа како у пружању информација и давању на коришћење различите врсте грађе, тако и у креирању и реализовању културнообразовних програма.

План промотивних активности:

Целокупна делатност библиотеке јесте у функцији промотивне активности рада установе и културног потенцијала локалне средине и сваког појдинца почев од квалитетне набавке књига је у функцији промоције читања и језичке културе преко комплетне јавне, културно-просветне и издавачке делатност коју чине како на програми упознавање суграђана са значајним и утицајним домаћим ауторима из различитих области стваралаштва, различитих генерација и оријентација и са изабраним делима из новије продукције која се високо вреднују у стручној и културној јавности, тако и издавачка делатност коју већ 22 годину чини *Бележница* као једини регионални часопис који се доследно, на систематичан, програмски, стручан али и ка широј публици оријентисан начин бави афирмацијом локалног књижевног, ликовног, преводилачког, културног и стваралаштва у области друштвених наука и хуманистике, и подстиче, потпомаже и прати истраживања локалне друштвене, економске, привредне, политичке и културне историје, значајних завичајних личности и стваралаца, дајући једнаке могућности како старијим и већ афирмисаним, тако и сасвим младим ствараоцима и истраживачима. Годишњу издавачку продукцију чини још и по једна монографска публикација. Комплетна делатност НББ је дигитално видљива посредством сајтова <https://www.biblioteka-bor.org.rs/> и <http://www.digitalizavicaaj.org.rs/> а преглед фонда књига које су на располагању корисницима путем портала Кобис плус (тј. <https://plus.sr.cobiss.net/opac7/bib/search>), односно апликације *mcobiss*, која се може бесплатно преузети и инсталирати на мобилни уређај (<https://play.google.com/store/apps/details?id=si.izum.mcobissr>).

Неопходно је унапређење постојеће сарадње са електронским и свим осталим медијима, како у мисији промовисања културе читања, тако и као позив да се пропрати или активно учествује у програмима библиотеке. На тај начин би се и НББ и школама помогло да квалитетније испоштују препоруку Министарства културе и информисања и Министарства просвете, науке и технолошког развоја која за свој циљ има развој културних потреба и навика деце и младих и повећање броја посетилаца школског узраста локацијама културног наслеђа и културним садржајима.

Због лимитираних средстава немогуће нам је планирати услуге оглашавања на дигиталном билборду и на друштвеним мрежама.

4. ПЛАН ОБАВЉАЊА ДЕЛАТНОСТИ И ПРУЖАЊА УСЛУГА

За НАБАВКУ КЊИГА НББ у 2022. опредељено је 1.900.000 динара. У плану су две набавке: у априлу и почетком новембра (после Београдског сајма књига). Редовним праћењем издавачке продукције и стања колекција унутар различитих фондова књига, у складу са умањеним финансијским мигућностима набављаће се нови наслови из свих области и на адекватан начин обнављаће се постојећи књижни фонд.

За набавку периодике опредељено је 35.000 дин.

За набавку дневне штампе и недељника (*Политика, Данас, Блиц, Време, НИИ, Недељник, Спортски журнал, Политикин збавник и Мали забавник*) 100.000 дин.

Завичајна збирка ће се углавном попуњавати захваљујући „локалном обавезном примерку“ текуће продукције о Бору и околини и издања завичајних аутора, у складу са Законом о обавезном примерку (*Сл. гласник бр. 52/11*). Ретроспективна набавка грађе биће у складу са потребама и понудом. Планирање новчаних средстава како би се могла откупити антикварна и ретка издања, приватне колекције визуелне грађе и други материјал стручно валоризован и вредан чувања на Завичајном одељењу реализоваће се у складу са *Правилником о набавци библиотечко-информационе грађе у НББ* (бр. 88 од 29.2.2016).

ИНВЕНТАРИСАЊЕ И КАТАЛОШКА ОБРАДА БИБЛИОТЕЧКО-ИНФОРМАЦИОНЕ ГРАЂЕ обављаће се у складу са принављањем, по утврђеним међународним стандардима, уз унос у аутоматске базе података. Од 2005. НББ је укључена у систем узајамне каталогизације Народне библиотеке Србије – пројекат Виртуелне библиотеке Србије, уз коришћење библиотечког програма COBISS. НББ има 5 каталогизатора са лиценцом за рад у COBISS3 који ће наставити рад у систему узајамне каталогизације. Преко заједничке библиографско-каталожке базе података COBIB.SR локална база НББ повезује се преко интернета са свим осталим базама библиотека-чланица система. На овај начин, омогућено је свима да са било ког места, са било ког рачунара, преко интернета и веб апликације COBISS/OPAC могу да претражују каталоге свих библиотека у Србији које су чланице система COBISS. Од 2018. позајмица ове грађе је аутоматизована, користи се савремени програмски

сегмент COBISS3/Позајмица. Средства за приступ систему обезбеђена су, што значи да се на годишњем нивоу за четири улаза из буџета општине опредељује 280.000 динара.

Ни ове године неће бити набавке одговарајуће опреме за огранке Народне библиотеке Бор у Брестовцу, Злоту, Кривељу и Доњој Белој Реци, ни додатне обуке тамо запослених што би омогућило да и огранци буду у COBISS систему. Најпре, у самим огранцима морају бити обезбеђени основни предуслови да запослени и корисници могу да користе предности система COBISS, а то је, пре свега успостављање сигурне и брзе интернет везе.

На Завичајном одељењу инвентарисаће се грађа која то до сада није (визуелна грађа, филмови, мултимедије...) и каталошки ће се обрађивати дигитализовани материјал.

У складу са обавезама које проистичу из примене Закона о заштити старе и ретке библиотечке грађе, а НББ је одговорна за његову примену у 4 општине Борског управног округа, библиотекар Завичајног одељења радиће на ажурирању електронског регистра културних добара.

БИБЛИОТЕЧКЕ УСЛУГЕ – Јавна библиотека је установа културе чији је задатак да свим грађанима обезбеди услуге приступа и коришћења различитих извора информација, у циљу задовољавања њихових културних, информационих, научних, образовних и рекреативних потреба. Извори информација подједнако су доступни свим грађанима без обзира на расу, националност, старосно доба, пол, веру, језик, инвалидност, економски и радни статус и образовни ниво. НББ омогућава приступ библиотечко-информационој грађи и информационим изворима; даје информације о библиотечко-информационој грађи; помаже корисницима при избору и коришћењу библиотечко-информационе грађе, информационих инструмената и извора; води документацију и статистику о библиотечко-информационој грађи и корисницима; ради библиографије и друге информационе изворе; омогућава позајмице библиотечко-информационе грађе и проток информација; набавља, стручно обрађује, чува и штити библиотечко-информациону грађу; учествује у изради заједничких каталога и база података; организује различите културно-образовне програме и издавачку делатност. Различитим облицима деловања НББ подстиче код свих категорија становништва, почев од предшколског узраста, коришћење библиотеке и библиотечко-информационе грађе.

НББ омогућава корисницима приступ Интернету и самостални приступ бази података о фондовима Библиотеке (приступ локалној бази и претраживање узајамне Cobiss базе података), коришћење електронских публикација посредством SCIndeks (Српски цитатни индекс), CEEOL (Central and Eastern European Online Library), DOAJ (Directory of Open Access Journals), DOAB (Directory of Open Access Books), doiSerbia, doiSerbiaPhD (национални портал докторских дисертација до 2014/2015), NaRDuS (National Repository of Dissertations in Serbia), DART-Europe (аргумент европских дисертација), Europeana, The Internet Archive, Правно-информациони систем РС и демо верзија базе Paragraf Lex.

План НББ да корисницима омогући квалитетније коришћење електронских публикација у директној је зависности од простора, који треба да буде проширен и квалитетне опреме коју још немамо у потребном броју. Због тога НББ још увек нема услове да прерасте у информационо-реферални центар и центар за помоћ у образовању, а временом и у центар за образовање на даљину, тзв. електронско учење. Библиотека јесте прави центар јер свима под једнаким условима обезбеђује најјефтинији, најбржи и равноправан приступ информацијама и учењу на даљину.

Како би се суграђани боље информисали, НББ ажурира базу информација из локалне заједнице. По захтеву корисника раде се библиографије на теме из разних области културе, уметности и науке.

Услуге НББ ће у 2022. бити богатије благодаречи реализацији различитих пројекта. Издајамо пројекат „У облачним негвама – унапређивање техничких услова за заштиту, представљање и коришћење библиотечко-информационе грађе и извора“ (у 2021. финансирао МК) који подразумева набавку, инсталирање и програмирање савремене опреме за развој техничке инфраструктуре за дислокацију, архивирање, обраду, претраживање, коришћење, заштиту и чување дигиталних или дигитализованих докумената и објеката, што омогућава њихову глобалну видљивост, универзалну доступност и компатибилност са савременим уређајима, као и даљи развој, репрограмирање и уграђивање додатних апликација, у корак с развојем ИК окружења. С обзиром на то да континуирано радимо на обогаћивању фондова најразличитијим видовима културног и индустријског наслеђа, савременог стваралаштва, документарним, уметничким, научним радовима у различитим форматима и медијима, имамо задатак да зарад њиховог представљања јавности, једноставнијег препознавања, проналажења и коришћења редизајнирамо приступ, омогућимо прегледнији приказ дигиталних објеката са метаподацима и њихову претрагу. Намера нам је да осавременимо опрему,

инфраструктуру, дизајан, обезбедимо компатибилност постојећег садржаја са различитим платформама, развијемо пренос и структуру метаподатака, као и саму структуру сајтова у складу са важећим „Правилником о ближим условима за дигитализацију библиотечко-информационе грађе“, како бисмо дошли до нових корисника и будућих сарадника.

Уколико епидемиолошка ситуација то дозволи, услуге НББ ће у 2022. бити богатије и реализацијом пројекта „Реанимација“ и „Дигитални грађани“. Квалитетном набавком, презентацијом књига и часописа из фондова, сарадњом са најразличитијим институцијама и организацијама из локалне средине, активним присуством на локалним медијима и на „интернет небу“ планирамо повећање броја корисника.

С обзиром на то да је сала за програме и читаоница дневне и недељне штампе доступна за оне који се крећу уз помоћ колича и да НББ има сарадњу са удружењем „Мозаик“ и Клубом МС Бор, очекујемо да ће наше услуге у већој мери користити и људи са посебним потребама (мада, у будућности треба размишљати и о лифту са спољашње стране зида Библиотеке, који би омогућио приступ фондовима на Позајмном одељењу за одрасле, и о архитектонско-грађевинким и електро радовима који би то омогућили; овај лифт би истовремено учинио доступном и галерију и библиотеку Музеја рударства и металургије).

У раду са корисницима поштоваће се утврђени стандарди који важе за јавне библиотеке, као и Правилник Народне библиотеке Бор о коришћењу библиотечке грађе.

ЈАВНА КУЛТУРНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛАТНОСТ у великој мери зависиће од ентузијазма и добре воље планираних учесника. **За сва планирана књижевна представљања и предавања и трибине НББ има на располагању буџет од 200.000 динара** (120.000 за представљање књижевних дела и 80.000 за предавања). Ако се има на уму да су просечни трошкови једног гостовања 30.000, јасно је колико су опредељена средства мала.

Без обзира, али и у складу са тим, у циљу подстицања, развоја и унапређења културних потреба и читалачких интересовања суграђана, нарочито младих и анимирања најшире јавности и посебних циљних група, НББ ће пратити актуелне токове културе и образовања и издавачку продукцију у 2021. и 2022. години. Организоваће своје традиционалне активности, представљања књига и часописа и књижевна дружења, предавања и трибине, изложбе и друге културноуметничке програме, издавачку делатност, едукативни филмски програм...

У складу са могућностима током 2022. посебним програмима обележиће се значајни јубилеји у нашој и светској култури:

- 130 од рођења Ива Андрића (гостовање Тихомира Брајовића и Гојка Божовића; програми у сарадњи са основним и средњим школама; целогодишња читање-емисија на радију)
- песнички јубилеји биће у знаку: 100 година од рођења Васка Попе (изложба постера) и Душана Радовића, 130 година од рођења Милутина Бојића и Марине Цветајеве (поетске вечери у сарадњи са рецитаторима борских основних и средњих школа), 120 година од рођења Милана Дединца, 90 година од рођења Мирослава Антића, 190 година од рођења Ђуре Јакшића
- 210 година од рођења Чарлса Дикенса (презентација, јавни час, филмски програм од екранизованих дела ових писаца, драмска радионица и читаоница)
- 130 година од рођења Толкина чији су Господари прстенова „обележили“ више генерација
- 400 година од рођења Молијера
- 100 година од смрти (у 2021. било 150 од рођења) Марсела Пруста (програм под насловом „Изгубљено време“ подразумева трибину, изложбу и два предавања – о психологији перцепције и сећања и о животу и делу М. Пруста)

Уколико епидемиолошка ситуација дозволи, ови програми биће саставни део традиционалних активности:

- Дан Народне библиотеке Бор – Светосавска свечаност (културно-уметнички програм)
- Национални дан књиге (28. фебруар када је 1832. у Београду основана Народна библиотека Србије)
- Дани поезије (последња недеља марта)
- Светски дан књиге за децу (2. април) и Светски дан књиге и ауторских права (23. април) – 1 књиж. вече – писац за децу или одрасле
- Дани књиге (мај-јун) – 5 књижевних вечери (обавезно 1 за децу) и предавања
- Изложбе (у пролеће и у јесен) у оквиру пројекта *Дигитализација некњижне грађе...* (реализација ће бити скромнија због смањених финансијских средстава)
- Дечја недеља (прва недеља октобра) – 1 књиж. вече – писац за децу
- Месећ књиге (октобар-новембар) – 1 књиж. вече
- Вече читалаца (новембар) – 1 књиж. вече и предавања

- Дан библиотекара Србије (14. децембар).

Ради афирмације књиге и читања овакав план подразумева да се организује минимум 9 представљања књижевних дела и гостовања књижевника и 5 предавања годишње. Претпостављени износ потребан за ове намене је 420.000. Међутим, обим реализације зависиће како од финансијске тако и од здравствене ситуације. С обзиром на лимтирана средства, недостаје још 220.000 што ћемо покушати да надоместимо конкурисањем код МКИ.

ИЗДАВАЧКУ ДЕЛАТНОСТ у 2022, као и претходних 22 године, чини штампање два броја **БЕЛЕЖНИЦЕ** за шта нам је опредељено 220.000 и штампање другог издања монографске публикације **БОРСКЕ БЕЛЕЖНИЦЕ**: Александар Зограф, Миклош Радноти, Зоран Пауновић у износу од 70.000 дин.

МАТИЧНЕ ФУНКЦИЈЕ – Решењем министра културе о одређивању библиотека које обављају матичне функције (*Службени гласник РС бр.122/12*), НББ је поверено да обавља матичне функције за библиотеке у Борском округу (територија општине Бор, Неготин, Кладово и Мајданпек). Мрежу библиотека на подручју Борског округа чине 54 библиотеке: 14 јавних (4 општинске, 8 стационарних огранака и 1 покретни (библиобус) и 1 месна библиотека, 37 школских (27 у основним школама, 10 у средњим школама) и 3 специјалне.

Поверени послови из матичне надлежности односе се на обављање надзора над стручним радом и континуирано праћење услова рада јавних, школских и специјалних библиотека на подручју матичности, старање о унапређењу делатности и стручном усавршавању кадрова, подстицање и координирање активности значајних за рад и развој библиотечко-информационе делатности и осовременавање пословања библиотека.

Матична служба НББ у оквиру својих законских надлежности у 2022. години планира следеће активности:

- **Вођење регистра библиотека и других евалуационих евиденција** – Наставиће се са активностима на ажурирању података за већ регистроване библиотеке и Народној библиотеци Србије ће се редовно достављати документација о насталим променама. У циљу подстицања даље изградње и ширења јединствене мреже библиотека, пружаће се, према потреби, стручна подршка и другим библиотекама са подручја матичности које нису уписане у централни регистар, ради обезбеђивање услова и комплетирања потребне документације за регистрацију.
- **Праћење рада библиотека и надзор над стручним радом библиотека** – Индикатори стања, обима и структуре библиотечке делатности прате се путем прикупљања статистичких података о раду одељења борске библиотеке и библиотека у мрежи матичности путем анкетног упитника и ажурирања података за базу МБС, кроз табеларни приказ и израду анализа показатеља постигнутих резултата у односу на важеће Стандарде (Правилник о националним стандардима за обављање библиотечко-информационе делатности (*Сл. гласник РС бр. 39/13*)). Као и сваке године и у 2022. години ће се попуњавати обрасци за програмски пакет МБС и доставити Народној библиотеци Србије за све библиотеке из надлежности матичне библиотеке. Уједначено вођење евиденције о бројчаним показатељима рада и вођење редовне библиотечке статистике омогућаваће аналитичку обраду података за перманентно праћење делатности у мрежи библиотека. Осим тога, праћење и проучавање услова рада у библиотечкој делатности и предлагање мера за побољшање услова и унапређење рада спроводи се путем надзора над стручним радом. Надзор ће се обављати непосредним увидом у стручни рад библиотека. У 2022. години се планира надзор укупно 20 библиотека (2 у јавним библиотекама, 1 у специјалним и 17 у школским библиотекама).
- **Пружање стручне помоћи и инструктивни рад са запосленима** – Пружање стручне помоћи је основ инструктивног рада матичне службе и обухвата све врсте стручне помоћи и обуке према уоченим потребама и како ситуација налаже: у постору матичне библиотеке, на терену, телефонским путем или путем електронске поште. Најчешћа питања поводом којих се очекује стручна помоћ тичу се прикупљања, обраде, класификовања, чувања и заштите библиотечко-информационе грађе, ревизије, расхода, попуњавања образаца за базу МБС. Стање кадровских ресурса у библиотекама у 2022. години биће праћено у смислу промена, као и стицања услова за полагање стручног испита из библиотекарства или за више стручно звање у складу са *Правилника о ближим условима за стицање виших стручних звања у библиотечко-информационој делатности* (*Сл. гласник РС бр. 22/13*).
- **Учешће на стручним семинарима и скуповима** – Матична служба ће редовно пратити и запосленим у библиотекама из своје надлежности дистрибуирати обавештења о стручним скуповима и семинарима. У вези са тим, матична служба ће подржавати и залагати се да библиотекари из Борског округа буду упућивани на стручне скупове и изван подручја матичности, у организацији Народне

библиотеке Србије, стручних удружења у региону, Заједнице матичних библиотека и других сродних организација које организују семинаре, тематски блиске библиотечно-информационој делатности, обухватајући и законску регулативу која се односи на ову делатност.

◦ Организација стручних семинара – У складу са Законом и пратећим подзаконским актом, Правилником о сталном стручном усавршавању у библиотечно-информационој делатности (Сл. гласник РС бр. 18/13), матична служба се стара о сталном стручном усавршавању запослених на подручју матичности. У складу са финансијским могућностима и ако епидемиолошка ситуација то дозволи, у 2022. години реализоваће се најмање три стручна семинара за библиотекаре Борског округа, два за библиотекаре из јавних библиотека, а један за школске библиотекаре. У оквиру програма за 2022. чију акредитацију одобрава овлашћена комисија Народне библиотеке Србије, а сагласно потребама посла и интересовању библиотекара бираће се теме семинара. За школске библиотекаре бираће се стручни програми одобрени од стране Завода за унапређење образовања и васпитања. Перманентно ће се пратити и проучавати стање, потребе и услови рада у библиотечно-информационој делатности на територији Борског округа на основу којих ће се давати иницијативе за бољу организацију библиотечног пословања и побољшање квалитета рада и увођења нових услуга.

◦ Изградња јединственог библиотечно-информационог система – И даље ће се настојати да се укључе четири сеоске библиотеке са подручја града Бора (ограници борске библиотеке) у јединствен библиотечно-информациони систем. У вези са тим, планира се унапређење техничких услова рада у овим сеоским библиотекама набавком одговарајуће компјутерске и пратеће опреме. Народној библиотеци Мајданпек која је од јавних библиотека, најмлађа чланица COBISS система, и даље ће се пружати стручна помоћ за несметану примену овог система у 2022. години.

За ове намене планирамо суфинансирање МКИРС у износу 450.000.

ЗАШТИТА БИБЛИОТЕЧКЕ ГРАЂЕ: У 2022. није планирана репарација оштећених књига. Наставиће се и посао дигитализовања као облик заштите и презентације књижне грађе. Обављаће се и редовна контрола и сервисирање противпожарних апарата. (ФП одређено је 120.000).

Планирана набавка и уградње видео надзора такође је у служби заштите библиотечке грађе.

5. КАДРОВИ

Народна библиотека Бор има мањак запослених.

Како би НБ Бор и даље обављала своју делатност на веома високом нивоу (оцена Одељења за развој библиотечног система Народне библиотеке Србије) **неопходно је примање 3 радника 7. степена:** информатичар – систем инжењер, филолог, библиотекар-информатичар. Библиотеци недостају и референт општих послова и мајстор, који би обављао различите водоводне, столарске и електро послове, фотокопирање и био обучени за репарирање књига (пошто се пронађе простор за књиговезницу), а по добијању аутомобила био би и возач.

У Народној библиотеци Бор ради 20 радника на неодређено и 2 радника на одређено време. У библиотечној делатности ради само 16 (+ директор), што је недовољно с обзиром на задатке које намећу закони. Један радника на одређено обавља рачуноводствене послове а други мења хигијеничарку која је на дугом боловању.

Финансијским планом одређена су средства за плате (позиције 411+412) у износу 25.502.233,00 дин. **Како би се унапредила кадровска структура у оквиру одобрених радних места неопходно је повећање масе за зараде.**

Кадровска структура по усвојеној систематизацији

Народна библиотека Бор има систематизовано радно место директора и 21 извршилачко радно место.

Укупно 21: Стручни послови: 17 + Пратећи и помоћно-технички послови: 4

Стручна спрема (укупно): VII степен – 9; VI степен - 4; IV степен - 6; I степен – 2.

Стручни послови: (всс) дипломирани библиотекар 7;
(вшс) виши књижничар 4;
(ссс) књижничар 6

Пратећи и помоћно-технички послови: (всс) финансијско-рачуноводствени послови 1;
(всс) послови информационих система и технологија 1;
(нкв) остали послови подршке – чистачица, послови курира 2

6. ПЛАНИРАНИ УКУПНИ ПРИХОДИ И РАСХОДИ ЗА 2022.

УКУПНО ПЛАНИРАНИ ПРИХОДИ: 34.701.790,00 дин.

Расходи ће бити у оквиру планираних средстава.

У Бору, 10.1.2022.

Председница Управног одбора Народне библиотеке Бор

Vesna Radetić
Весна Предић Петровић